

ning med forholdene ved de danske domstole. Den begrænsede sagsmængde indebærer imidlertid, at der ved en række af de nuværende kredsretter ikke kan beskæftiges en kredsdommer på fuld tid.

Grønlands Landsret dækker ligesom Østre Landsret og Højesteret hele landet. Grønlands Landsret har fast sæde i Nuuk, men sættes i forbindelse med sine tjenesterejser overalt i landet. Østre Landsret og Højesteret har sæde i København. Østre Landsret sættes dog i Nuuk 1 gang årligt.

Grønlands Landsret ledes af en *landsdommer*, der skal være jurist og som udnævnes af kongen. Ved landsretten er der endvidere ansat et antal juridiske medarbejdere, som i landsdommerens sted kan udøve dennes funktioner. Sagerne ved landsretten behandles af landsdommeren eller en anden juridisk medarbejder som retsformand og to domsmænd. Landsrettens domsmænd vælges af Landstinget efter indstilling af landsdommeren på samme vilkår som domsmænd ved kredsretterne.

Retsvæsenet i Grønland og lovgivningen herom er et af de områder, der ikke efter den nugældende hjemmestyreordning kan overgå til Grønland. Det lovforberedende arbejde ligger i Justitsministeriet, ligesom lovgivningskompetencen fortsat ligger i Folketinget. Administrationen varetages af Domstolsstyrelsen.

4.1.4. Kommissionens vurdering af den gældende ordning

Både forud for og i forbindelse med kommissionens arbejde er der fra flere sider blevet fremsat kritik af det faglige niveau ved kredsretterne, herunder specielt af den læge kredsdommerordning. Kredsdommerne selv har som nævnt også ved gentagne lejligheder givet udtryk for, at de ønsker yderligere vejledning og uddannelse.

Den rejste kritik skal ses i lyset af, at det grønlandske samfund har været og fortsat er inde i en rivende udvikling, som bl.a. har ført til en omfattende og tiltagende kompliceret lovgivning. Udviklingen har betydet, at kredsretterne præsenteres for stadigt mere komplekse problemstillinger, der stiller øgede krav til dommernes faglige indsigt og kunnen.

På baggrund af bl.a. denne kritik iværksatte kommissionen en undersøgelse af brugernes oplevelse og forståelse af kredsretten og dens virksomhed. Rapporten »I kredsretten« af Helene Brochmann viser, at der er en fin samklang mellem befolkningen og kredsretten. Parternes holdning til kredsretten er positiv og præget af respekt. Sagerne behandles og afgøres på en måde, som er forståelig for parterne. Rapporten har

dog også en del forslag til forbedringer, bl.a. af informationen til borgere, der kommer i kredsretten.

Det har endvidere været vanskeligt at finde og fastholde egnede personer som kredsdommere. Problemet har bl.a. bestået i, at de personer, man anså for egnede, ikke ønskede at påtage sig opgaven. Årsagerne til den store udskiftning blandt kredsdommere er mange. Det har været fremhævet, at det var vanskeligt at bestride opgaven ved siden af et andet job. Arbejdet har været følt for ansvarsfuldt, det har været dårligt lønnet, og der er ikke givet den fornødne støtte og op-
læring inden en eventuel beskikkelse.

Tilsvarende rekrutterings- og fastholdelsesproblemer har gjort sig gældende for så vidt angår kredsretssekretærene.

Rekrutteringen af jurister til Grønlands Landsret har ligeledes været vanskelig. Med en enkelt undtagelse har alle jurister i Grønlands Landsret hidtil været danskere. Det har været næsten umuligt at rekruttere blandt de få grønlandske jurister. Der er efterfølgende blevet uddannet grønlandske jurister, men deres antal er endnu begrænset, og der er ikke tegn på, at der inden for en kortere årrække vil blive flere – især ikke jurister, som også er fuldt grønlandssprogede.

Til overvejelserne om, hvorvidt dommerne i 1. instans fremtidigt bør være lægfolk eller jurister, knytter sig imidlertid også det formelle spørgsmål, om en domstol i grundlovens eller Menneskerettighedskonventionens forstand kan bestå udelukkende af lægfolk. Kommissionen har til brug for behandlingen af dette spørgsmål indhentet udtalelser fra Justitsministeriet og Det Danske Center for Menneskerettigheder, og på baggrund af disse udtalelser er det kommissionens opfattelse, at hverken grundloven eller Menneskerettighedskonventionen stiller sig hindrende i vejen for en ordning med læge kredsdommere.

4.1.5. Kommissionens forslag

Kommissionen har gennemarbejdet og vurderet en række modeller for, hvordan den fremtidige ordning kan udformes.

De gode erfaringer med kredsdommerordningen har direkte sammenhæng med det nærhedsprincip, der hidtil har præget det grønlandske retsvæsen i form af retternes lokale tilstedeværelse og personalets særlige indsigt i stedlige og almene grønlandske forhold, herunder ikke mindst det grønlandske sprog.

Ved en ordning med jurister som dommere ved kredsretterne vil det ikke være muligt at bevare de nævnte naturlige fordele. Dette skyldes ikke mindst de sproglige problemer. Fordelene ved en juristbase-